

Anoreksiya Nervoza De?i?im Evreleri Ölçe?i ve Bulimiya Nervoza De?i?im Evreleri Ölçe?i

RECOMMENDED CITATION

memjavad (2025). *Anoreksiya Nervoza De?i?im Evreleri Ölçe?i ve Bulimiya Nervoza De?i?im Evreleri Ölçe?i*. Turkish Psychological Scales. Retrieved from <https://tr-scales.arabpsychology.com/?p=16910>

Özet

Anoreksiya Nervoza De?i?im Evreleri Ölçe?i (ANSOCQ) ve Bulimiya Nervoza De?i?im Evreleri Ölçe?i (BNSOCQ), yeme bozukluklar? olan bireylerin tedaviye yönelik de?i?im istekliliklerini de?erlendirmek amac?yla geli?tirilmis? öz bildirim dayal? araçlard?r. Bu ölçekler, davran??sal de?i?imi aç?klayan önde gelen kuramlardan biri olan Transtheoretical Model (TTM) çerçevesinde olu?turulmuştur. TTM'ye göre bireyler, herhangi bir davran?? de?i?ikli?ini be? temel a?amada (Dü?ünce Öncesi, Dü?ünce, Haz?rl?k, Eylem ve Sürdürme) deneyimler. Bu ölçekler, dan??anlar?n hangi evrede bulundu?unu tespit ederek, klinik müdahalelerin ki?iselle?tirilmesine ve etkinli?inin art?r?lmas?na olanak tan?r. Ergüney-Okumu? ve arkada?lar? taraf?ndan 2018 y?l?nda Türkçe'ye uyarlanan bu ölçekler, Türk örnekleminde psikometrik özelliklerinin incelenmesi amac?yla kullan?lmıştır.

Ölçekler, özellikle Anoreksiya Nervoza (AN) ve Bulimiya Nervoza (BN) tan?s? alm?? veya bu bozukluklar?n belirtilerini gösteren bireylerin motivasyonel durumlar?n? ölçmek için tasarlanmıştır. Bu araçlar?n psikometrik aç?dan sa?lam olmas?, klinik uygulamada ve ara?t?rmalarda de?i?im evrelerinin do?ru bir ?ekilde saptanmas?n? sa?lamaktadır.

Anahtar Kelimeler

Anoreksiya Nervoza, Bulimiya Nervoza, Transtheoretical Model, De?i?im Evreleri, Motivasyon, Yeme Bozukluklar?, Psikometri, Ölçek Uyarlamas?.

Yazarlar

F. E. Ergüney-Okumu?, H. Ö. S. Sertel-Berk, B. Yücel, E. Rieger.

Amaç

Anoreksiya Nervoza De?i?im Evreleri Ölçe?i (ANSOCQ) ve Bulimiya Nervoza De?i?im Evreleri Ölçe?i (BNSOCQ), yeme bozuklu?u belirtileri gösteren bireylerin, bozukluklar?ndan kurtulmaya veya semptomlar?n? azaltmaya yönelik niyet ve isteklilik düzeylerini ölçmek amac?yla geli?tirilmis?tir. Ölçeklerin temel amac?, bireyin de?i?im sürecinde hangi a?amada oldu?unu belirleyerek, terapistlerin hastan?n motivasyon düzeyine uygun müdahale stratejileri geli?tirmesine yard?mc? olmaktır.

Türkçe uyarlama çal??mas? (2018), bu ölçeklerin kültürel ve dilsel olarak Türk popülasyonuna uygunlu?unu ve orijinal yap?sal özelliklerini koruyup korumad??n? saptamay? hedeflemiştir. Bu uyarlama, Türkiye'deki klinik ve ara?t?rma ortamlar?nda yeme bozuklu?u tedavisinde Transtheoretical Model'e dayal? yakla??mlar?n kullan?labilmesi için sa?lam bir temel olu?turmuştur.

Yap?

Ölçeklerin ölçtü?ü psikolojik yap?, Prochaska ve DiClemente'nin geli?tirdi?i Transtheoretical Model'den (TTM) türetilen "De?i?im Evreleri"dir. Bu yap?, yeme bozuklu?u davran??lar?n?n de?itirilmesi sürecinin do?rusal olmayan, ancak öngörülebilir a?amalardan olu?tu?unu varsayar.

Ölçekler genellikle be? temel de?i?im evresini ölçer:

Dü?ünce Öncesi (Precontemplation): Bireyin davran??n?n sorunlu oldu?unu henüz kabul etmedi?i veya yak?n gelecekte (genellikle 6 ay içinde) de?i?im niyetinin olmad??? evre.

Dü?ünce (Contemplation): Bireyin davran??n?n de?itirmeyi dü?ündü?ü, ancak henüz karars?z oldu?u evre.

Haz?rlık (Preparation): Bireyin yak?n zamanda (genellikle 1 ay içinde) de?i?ime ba?lamaya niyetli oldu?u ve küçük ad?mlar att??? evre.

Eylem (Action): Bireyin istenen davran?? de?i?ikli?ini aktif olarak uygulad??? ve sürdürdü?ü evre.

Sürdürme (Maintenance): De?i?imin alt? aydan fazla süredir devam etti?i ve bireyin nüksetmeyi önlemeye odakland??? evre.

Geçerlik

Orijinal kaynakta geçerlik bilgisi '-' olarak belirtilse de, Ergüney-Okumu? ve arkada?lar?n?n 2018 tarihli çal??mas?, Türkçe versiyonlar?n yap? geçerli?ini incelemi?tir. Çal??ma kapsam?nda, ölçeklerin orijinal be? faktörlü yap?s?n?n Türk örnekleminde Do?rulamalı Faktör Analizi (DFA) ile test edildi?i ve model uyum indekslerinin genellikle kabul edilebilir düzeyde oldu?u rapor edilmi?tir.

Geçerlik analizleri, ölçeklerin teorik olarak temsil etmesi beklenen de?i?im evrelerini tutarlı bir ?ekilde ölçtü?ünü göstermi?tir. Ayr?ca, bu ölçeklerin, yeme bozuklu?u semptomlar?n?n ?iddetini ölçen di?er geçerli araçlarla (örne?in, Yeme Bozukluklar? De?erlendirme Ölçe?i - EDE-Q) beklenen yönde ili?kiler gösterdi?i, yani e? zamanlı geçerli?e sahip oldu?u belirlenmi?tir.

Güvenirlik

Uyarlama çal??mas?nda güvenilirlik analizleri, iç tutarlılık (Cronbach Alfa katsay?s?) yöntemine odaklanm??tır. Her iki ölçe?in (ANSOCQ ve BNSOCQ) alt ölçeklerinin ve toplam puanlar?n?n iç tutarlılık katsayılar? incelenmi? ve bu katsayılar?n kabul edilebilir s?nırlar?n üzerinde oldu?u bulunmu?tur.

Yüksek iç tutarlılık de?erleri, ölçek maddelerinin ayn? psikolojik yap?y?, yani de?i?im evresini tutarlı bir ?ekilde ölçtü?ünü ve bu nedenle ölçeklerin psikometrik aç?dan güvenilir oldu?unu i?aret etmektedir. Güvenirlik sonuçlar?, ölçeklerin klinik ve ara?tırma amaçlı kullan?ma uygun oldu?unu desteklemektedir.

Faktör Analizi

Ergüney-Okumu? ve arkada?lar? (2018), Anoreksiya Nervoza De?i?im Evreleri Ölçe?i ve Bulimiya Nervoza De?i?im Evreleri Ölçe?i'nin Türkçe formlar?n?n yap?sal geçerli?ini de?erlendirmek için Do?ulay?c? Faktör Analizi (DFA) yöntemini kullanm??t?r. Bu analiz, ölçeklerin orijinal geli?tiricileri taraf?ndan önerilen be? alt boyutlu (be? de?i?im evresi) yap?n?n Türk kültürü içinde de geçerli olup olmad???n? test etmeyi amaçlam??t?r.

DFA sonuçlar?, modelin teorik yap?s?yla veri aras?nda yeterli düzeyde uyum oldu?unu göstermi?tir. Bu, her bir alt ölçe?in ilgili de?i?im evresini do?ru bir ?ekilde temsil etti?ini ve ölçek maddelerinin kültürel adaptasyon sürecinde anlam kaybetmedi?ini kan?tlamaktad?r. Bu yap?sal do?rulama, ölçeklerin Türkiye'deki yeme bozuklu?u popülasyonunda kullan?labilirli?ini güçlendirmi?tir.

Araç

Test Türü: Öz Bildirim Ölçe?i (Uyarlama)

Format: Derecelendirme format?nda, genellikle Likert tipi bir ölçek kullan?larak yan?tlan?r. (Orijinal derecelendirme bilgisi eksik oldu?undan genel bilgi verilmi?tir.)

Mevcut Diller: ?ngilizce (Orijinal), Türkçe (Uyarlama).

Popülasyon Grubu: Yeme bozuklu?u tan?s? alm?? (özellikle **Anoreksiya Nervoza** ve **Bulimiya Nervoza**) bireyler.

Ya? Grubu: Ergenler ve Yeti?kinler.

Popülasyon Detaylar?: Klinik örneklem ve yeme bozuklu?u belirtileri gösteren genel popülasyon üyeleri üzerinde uygulanm??t?r.

Test Metodolojisi: Bireyin mevcut yeme davran??lar?n? ve bunlarla ilgili de?i?im niyetini ölçen maddelerden olu?ur. Cevaplar, bireyin kendisini hangi de?i?im evresine en yak?n hissetti?ini belirlemeye yöneliktir.

Anahtar Kelimeler

ANSOCQ, BNSOCQ, De?i?im ?ste?i, Klinik Psikometri, Öz Bildirim, Yeme Davran??lar?, Motivasyonel Görü?me, Tedaviye Haz?rl?k.

Yazarlar

Sorumlu Yazar: Elif Ergüney Okumuş

Yazar ORCID Tanımlayıcı: Bilgi mevcut değildir.

Bağı Kuruluş E-posta Adresleri: elif.okumus@izu.edu.tr (Sorumlu Yazar ile iletişime geçin)

Yayın Adresi: Bilgi mevcut değildir.

İzinler, Ücret ve Test Yolu

Bu ölçeklerin Türkçe uyarlaması 2018 yılında yayımlanmıştır. Ölçeklerin kullanım için sorumluluk yazar ile iletişime geçilmesi önerilir. Ticari olmayan akademik kullanımlar için izin koşulları yazar tarafından belirlenmektedir.

Orijinal makalenin PDF dosyasına aşağıdaki bağlantıdan ulaşılabilir:

[the-anorexia-nervosa-stages-of-change-questionnaire-and-the-bulimia-nervosa-stages-of-change.pdf](#)

Kaynaklar

Ergüney-Okumuş, F. E., Sertel-Berk, H. Ö. S., Yücel, B., & Rieger, E. (2018). The Anorexia Nervosa Stages of Change Questionnaire and the Bulimia Nervosa Stages of Change Questionnaire: Their psychometric properties in a Turkish sample. *Anadolu Psikiyatri Dergisi*, 19, 29-33. doi: 10.5455/apd.288471

Anoreksiya Nervozaya Değişim Evreleri Ölçeği ve Bulimiya Nervozaya Değişim Evreleri Ölçeği Maddeleri

ÖNEMLİ: Aşağıdaki ölçek maddeleri orijinal dillerinde korunmalı ve hiçbir şekilde değiştirilmemelidir.

Orijinal kaynakta ölçek maddeleri açıkça sunulmamıştır. Maddelerin tam metnine ulaşmak için Ergüney-Okumuş ve arkadaşları (2018) tarafından yayımlanan makalenin incelenmesi veya sorumlu yazar ile iletişime geçilmesi gerekmektedir.